

umb
UNIVERZITA
MATEJA BELA
V BANSKEJ BYSTRICI

Karolina Tichá

Podoby regulace lobbingu v zemích Visegrádské skupiny

Podoby regulace lobbingu v zemích Visegrádské skupiny

© PhDr. Karolina Tichá, PhD.

Recenzenti: prof. PhDr. Peter Kulašik, CSc.
doc. PhDr. Peter Ondria, PhD.

Vydavateľ: Belianum. Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici
Edičie: Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov

Publikace neprošla jazykovou úpravou.

Pozn. vydavateľa: *Táto publikácia bola schválená ako vedecká monografia Edičnou komisiou Fakulty politických vied a medzinárodných vzťahov Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici na svojom zasadnutí dňa 13.1.2015.*

ISBN 978-80-557-1057-0

Předmluva

Lobbying jako způsob zájmové reprezentace je stejně starý jako sama zastupitelská demokracie. V politickém prostředí států Visegrádské skupiny (dále V4) se oficiálně začal objevovat v 90. letech v kontextu demokratické transformace, kdy se přirozeně zvyšoval počet a rozšiřovalo portfolio zaměření zájmových skupin. Do té doby autoritativně potlačovaným partikulárním zájmům se otevřela možnost prezentovat se na úrovni rozhodovacího procesu a vůbec komunikovat s veřejným sektorem. Přesto však dodnes podstatě lobbyingu spousta občanů nerozumí a média ho prezentují v nesprávných konotacích, což ve výsledku vede k vnímání lobbyingu jako něčeho nelegitimního, nelegálního a obvykle spjatého s korupcí. Chápání lobbyingu tedy závisí především od politické kultury a kvality politického systému v daném státě. Jeho odmítání nebo negativní vnímání veřejným míněním se obvykle projevuje jako důsledek absence regulace. Což je tristní stav.

Specifický tematický výběr, kterým je komparace regulačních přístupů v rámci zemí V4 proběhl na základě několika logických argumentů:

- všechny čtyři zkoumané státy si jsou geopoliticky blízké a vykazují sociokulturní podobnost,
- socioekonomické podmínky přechodu k demokracii byly ve státech V4 relativně homogenní, od čehož se odvíjela následná potřeba vypořádat se s podobnými problémy jako privatizace, expanze politického pluralismu, hledání rovnováhy mezi veřejným a soukromým sektorem atd.,
- politická kultura je ve státech V4 (rovněž jako v ostatních postkomunistických zemích) charakteristická atributy jako vysoká míra korupce, slabě organizovaná občanská společnost, zvyk preferovat rodinné vazby apod.,
- státy V4 společně vstoupily v roce 2004 do EU,
- právní řády států V4 vychází ze stejných pramenů kontinentálního právního systému.

I přes naznačenou vzájemnou blízkost, panují mezi státy V4 podstatné rozdíly. Projevuje se to i v kontrastním přístupu k problematice lobbyingu a způsobu řešení jeho regulace. Zatímco Maďarsko a Polsko jsou jedny z mála členských zemí EU, které přistoupily k zákonné formě regulace lobbyingu, Česká republika a Slovensko

doposud i přes několik pokusů vykazují nulovou regulaci. Proto společně představují vhodnou konzistentní strukturu pro potřeby předkládané publikace, jejíž hlavním cílem je sumarizovat dosavadní aktivity států V4 v oblasti regulace lobbingu, následně provést komparaci přijatých legislativních úprav lobbingu v Maďarsku a Polsku a zároveň poukázat na sporné body a nedostatky, které se v praxi objevily. V případě České republiky a Slovenska je prioritní ambicí identifikace důvodů a překážek, které zabránily dosavadním regulatorním iniciativám. Zjištěné a v této podobě zpracované výsledky mohou posloužit jako podnět pro veřejnou i odbornou diskusi na toto téma a rovněž jako inspirační zdroj k přijetí legislativní úpravy lobbingu v České republice nebo na Slovensku.

K potvrzení aktuálnosti zvoleného tématu slouží i skutečnost, že regulace lobbingu je stále více živým předmětem diskusí jak na akademické půdě na popředních univerzitách, tak v institucích EU, a do budoucna můžeme očekávat zesilování potřeby přijetí alespoň minimálních normativních standardů v této oblasti ve všech členských státech EU.

Pro zachování nejvyšší možné objektivity je práce hodnotově neutrální a z hlediska vědeckého zakotvení vychází z empiricko-analytického přístupu. Tomu odpovídá i použitá metodologie, která zahrnuje deskripci, analýzu, syntézu, komparaci a generalizaci.

Předkládaná publikace je výsledkem tříletého teoretického zkoumání problematiky lobbingu a je určena široké veřejnosti, studentům společenskovědních oborů, aktivním členům občanského sektoru, státním úředníkům, veřejným činitelům a zkrátka všem, kteří o lobbingu jako nástroji při tvorbě veřejné politiky doposud neslyšeli, pochybují o jeho postavení v rámci demokratického systému nebo o něm zkrátka chtějí získat ucelené informace.

Obsah

Úvod	7
1. Teoretické vymezení regulace lobbingu.....	10
1.1. Modelové typy regulace.....	15
1.2. Konkrétní regulační nástroje.....	18
2. Zákonná regulace lobbingu v zemích V4.....	22
2.1. Maďarská republika.....	23
2.1.1. Zákon č. XLIX o lobbingových aktivitách.....	24
2.1.2. Zákon o účasti veřejnosti na přípravě legislativy	29
2.1.3. Nařízení o systému řízení integrity orgánů státní správy a lobbingu	32
2.2. Polská republika.....	33
2.2.1. Zákon o lobbistické činnosti v legislativním procesu.....	35
2.3. Posouzení silných a slabých stránek maďarské a polské regulace lobbingu	38
3. Nulová regulace lobbingu v zemích V4.....	42
3.1. Česká republika.....	42
3.1.1. Dosavadní vývoj a iniciativy regulace lobbingu	42
3.1.2. Současný stav a nástroje nepřímé regulace	47
3.2. Slovenská republika.....	55
3.2.1. Dosavadní vývoj a iniciativy regulace lobbingu	55
3.2.2. Současný stav a nástroje nepřímé regulace	64
4. Komparace regulačních nástrojů lobbingu v zemích V4.....	67
Závěr	82
Resumé.....	85
Seznam bibliografických odkazů.....	87
Věcný registr	94